

TÜRKİYE PROFESYONEL FUTBOL LİGLERİNDE MÜCADELE EDEN TAKIMLARIN ALTYAPI ANTRENÖRLERİNİN YETENEK SEÇİM KRİTERLERİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

H. Hakan GÜRKAN *
Sürhat MÜNİROĞLU *

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; profesyonel futbol takımlarının altyapısında görev yapan antrenörlerin, yetenek seçim ve yönlendirme kriterleri ile ilgili görüşlerinin öğrenilmesidir.

Bu amacı gerçekleştirmek için, 5 Birinci Lig, 7 İkinci Lig, 10 Üçüncü Lig olmak üzere, 22 kulüpten 43 futbol alt-yapı antrenörü üzerinde araştırma yürütülmüştür.

Araştırma verilerini oluşturmak için uzman görüşlerine başvurularak oluşturulan ve geçerlilik-güvenirlilik katsayısı, α 8373 olan 22 sorulu Likert türü anket geliştirilmiş, elde edilen veriler frekans, yüzde ve aritmetik ortalama ile çözümlenmiştir. Verilerin analizi MS WINDOWS MINITAB programı kullanılarak yapılmıştır.

Araştırma sonucunda; futbolda yetenek seçiminde antrenörlerin çevresel etmenlere daha fazla önem verdikleri saptanmıştır. Bunun yanısıra biomotor özelliklerin ve fizyolojik özelliklerin dikkate alındığı görülmüştür. Psikolojik özelliklerin seçimine uygun sorularda ise antrenörlerin yanıtlarında farklılıklar gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Alt Yapı, Yetenek Seçimi

OPINIONS OF BASIC LEVEL TRAINERS WHO WORK IN PROFESSIONAL TURKISH FOOTBALL LEAGUE ON TALENT SELECTION CRITERIAS

SUMMARY

The aim of this study is to know the talent selection and orientation criterions of the infrastructre trainers working for football clubs.

To realize this aim, a research was carried out on 43 football, trainers from 22 teams consisting 5 first league, 7 scond league and 10 third legue teams.

To get the research data, a questionarie was prepared having 22 questions and a validity-reliability coeffirent (α) of 8373. The research data was analysed with frequency, percent and arithmetical average. The analysis of the datum are made by using MS WINDOWS MINITAB program and by using the results obtained, findings and discussions are prepared.

As a result of the research, it has been found out that, the trainers attach more importance to environmental effect parameters for the capacity selection. Moreover, it has been verified that the biomotor characteristics and physical characteristres are also taken into consideration. In the questions that are related with the psychological characteristics, differences in the answers of the trainers was observed.

Key Words: Soccer, Basic Education, Talent Selection

* Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANKARA

GİRİŞ

Uluslararası spor başarıları, ülkelerin kendilerini tanıtmaları, prestij kazanmaları; gerek politik, gerekse ekonomik açıdan olumlu yönlerden gelişmelerin sağlanabildiği bir alan olmaktadır. Bunun önemini erken anlamış birçok ülke, spora çok geniş tabanlı olarak yatırım yapmış ve bugün bunun sonuçlarını uluslararası başarılarıyla almaya başlamışlardır. Bu başarılarda en büyük etken; altyapı, tesis, çalıştırıcı ve teknolojileriyle, çocukları en uygun oldukları yaşlarda yetenekli olabilecekleri sporlar için seçmek ve yönlendirmek konusunda oldukça titiz ve sistemli çalışmalarıdır (Açıkada ve Ergen, 1990).

Ayrıca sporda uluslararası başarılar, elit sporcuların ülkelerini uluslararası arenada temsil etmeleriyle gerçekleşmektedir. Elit bir sporcunun yetiştirilmesi içinde yıllarca planlı ve programlı çalışması, iyi eğiticiler tarafından çalıştırılması, teknoloji, iyi saha ve malzemeler gerektirmektedir. Bunlar sporcunun başarısında büyük etkenlerdir. Bu etkenlerin yanında başarıyı getirmekte önemli bir konu yetenekli gençlerin bulunup spora yönlendirilmesidir (Açıkada ve Ergen, 1990).

Yetenek

Çok yönlü ve değişik hareket örneklerine sahip olan, bu örnekleri çeşitli durumlarda çabuk ve doğru kullanabilen, değişik ve yaratıcı kombinasyon yapabilen, ayrıca anında öğrenme ve kavrama özelliğine denilebilir (Özer, 1988).

Yeteneğin Belirlenmesi

Çok küçük yaşlarda belirli tipteki fiziksel performansa adapte olmaya başlayanlar ve sadece olağanüstü kabiliyeti olanlar en üst düzeyde sportif performansa erişebilirler, spor dallarında şampiyonluğa ulaşabilirler. Bu nedenle başarılı spor aktivitesi için özellikleri tanımlamak ilgi çekicidir (Turnagöl, 1991).

Spor seçmelerinde spor yeteneğinin uygun kullanılması, sporda bir prensip olarak kabul edilir (Gürses ve Olgun, 1991).

En yetenekli sporcuların belirlenerek özel bir antrenmana tabii tutulmaları, modern sporcuları ilgilendiren en önemli konulardan birisidir. Sporda sanatta olduğu gibi, en yetenekli bireyleri erken yaşlarda keşfederek, devamlı kontrol altında tutup, uzmanlık alanlarındaki en yüksek basamağa tırmanmalarına yardım etmek çok önemlidir (Bompa, 1990).

Sporda yetenek belirlenmesi, 1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başlarında Doğu Avrupa ülkelerinin çoğunda, yüksek bir potansiyel taşıyan birinci sınıf sporcuların belirlenmesi için özel metodlar geliştirilmiştir. Bunlardan bazıları, gençlerin spor yeteneği olması gerektiğini düşünen bilim adamlarınca geliştirilmiş ve antrenörlere tavsiye edilmiştir (Arnot ve Gaines, 1986).

1972 Olimpiyat oyunlarında özellikle Demokratik Alman Cumhuriyetinden altın madalya kazananların çoğu, bilimsel olarak seçilen sporculardandı. 1976'da Bulgaristan içinde aynı şey söylenebilir. Madalya sahiplerinin % 80'i yetenek belirleme aşamasından geçen sporculardı (Hahn, 1982).

Yetenek Belirleme Metodları

Sporcunun eğitilmesinde doğal ve bilimsel olmak üzere iki tane temel seçme yöntemi vardır:

1. Doğal Seçim
2. Bilimsel Seçim

1. Doğal Seçim: Doğal bir yaklaşımla, sporcunun doğal olarak ilerleyiş gelişmesini öngörür ve sporcunun spor içinde aile, okul geleneği, istek ya da merak gibi çevresel faktörler yer alması gerektiğini savunur. Bu durumda sporcu, gerçekten yeteneği olan doğru spor dalında yer almamış ve ideal spor dalını doğru seçmemiş olabileceğinden, bireysel performansını geliştirme sürecinde çok yavaş aşama kaydedebilir.

2. Bilimsel Seçim: Antrenör tarafından ilgili spor dalında doğal yeteneği olduğunu kanıtlanmış gençlerin seçilmesidir. Doğal yöntemle seçilen sporculara kıyasla çok daha kısa bir sürede başarılı bir performans gösterirler. Boy ve kilonun önemli bir faktör oluşturduğu voleybol, basketbol, futbol, kürek, atıcılık gibi sporlarda kesinlikle bilimsel bir seçim yapılmalıdır. Spor bilimcileri eşliğinde bu tür özellikler ayırt edilebilir. Bilimsel testlerin neticesinde kimin hangi spor dalında en iyi performansı gösterebileceği anlaşılır (Bompa, 1990).

Sporcuların belli bir performans düzeyine ulaşabilmeleri için gerekli niteliklere sahip olup olmadıkları araştırılır. Araştırmalar Yüksek Performansa erişmekte gerekli olan bir dizi faktörün tanınmasını gerekli kılar (Dal Monte, 1986).

1. Spora başlamak için ideal yaş
2. Maximum performans yaşı
3. Branşa özgü boy ve ağırlık ilişkisi
4. Ağırlık yaş / yağsız vücut kütlesi oranı dikkate alınacak
5. Anaerobik alaktasit kapasite
6. Aerobik laktasit kapasite
7. Aerobik kapasite

8. Esneklik
9. Nöromusküler koordinasyon
10. Antropometrik karakteristikleri
11. Psikolojik yapı
12. Branşa özgü motorik özellikler

Yetenek belirlemek için testleri, standartları ve en uygun modeli kapsayan ölçütler her spor dalında farklı olmaktadır. Pek çok spor dalında özellikle uzun süreli antrenmanları ve çok yoğun çalışmayı gerektirenlerde en son seçim; sadece sporcunun çalışma kapasitesine göre değil, antrenmanları boyunca vücudun kazandığı yeteneklerde gözönünde bulundurularak yapılmaktadır (Lee, 1993).

Bu çalışmanın amacı; profesyonel futbol kulüplerinde altyapıda görev yapan faal futbol antrenörlerinin, yetenek seçim ve yönlendirme kriterleri hakkındaki görüşlerinin öğrenilmesidir.

MATERYAL VE METOT

Araştırmaya Katılan Grubun Özellikleri

Bu araştırma 5 Birinci Lig, 7 İkinci Lig, 10 Üçüncü Lig olmak üzere 22 kulüpten 43 faal görev yapan futbol altyapı antrenörü üzerinde yürütülmüştür.

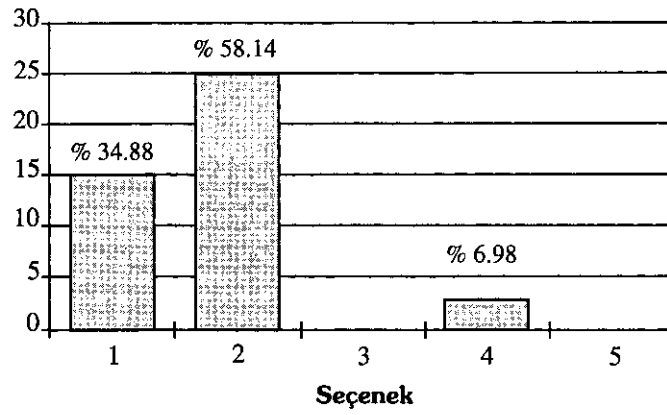
Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Araştırma verilerini oluşturmak için uzman görüşlerine başvurularak oluşturulan ve geçerlilik-güvenirlilik katsayısı, α 8373 olan 22 sorulu anket geliştirilmiş, araştırma verileri Likert türü anket ile elde edilen veriler frekans, yüzde ve aritmetik ortalamayla çözümlenmiştir. Verilerin analizi MS WINDOWS MINITAB programı kullanılarak yapılmış ve alınan sonuçlar ışığında bulgular ve değerlendirmeler hazırlanarak çalışmaya eklenmiştir.

Bu anket yönteminde yanıtlar kısmında, her soruya 1 ile 5 arası seçenekler sıralanmıştır. Futbol altyapı antrenörleri 1 seçeneğini işaretlediğinde bunun anlamı çok katılıyorum ifade etmektedir ve değerler 5'e doğru gittikçe; 2 seçeneği katılıyorum anlamını, 3 seçeneği kararsızım anlamını, 4 seçeneği az katılıyorum anlamını, 5 seçeneği ise hiç katılmıyorum anlamını ifade etmektedir.

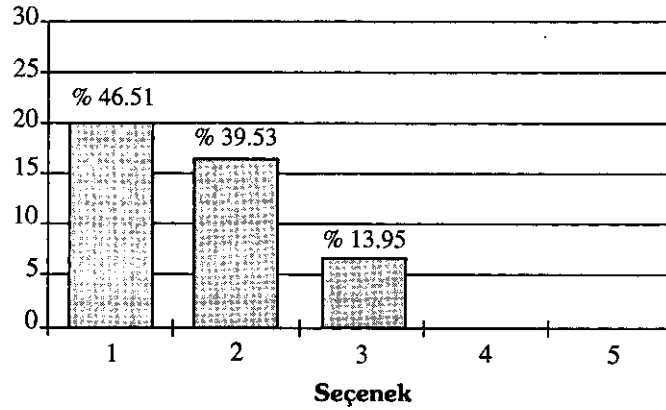
BULGULAR

Tablo 1: "Çocuğun Yaşına Göre Boyuna Bakarım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

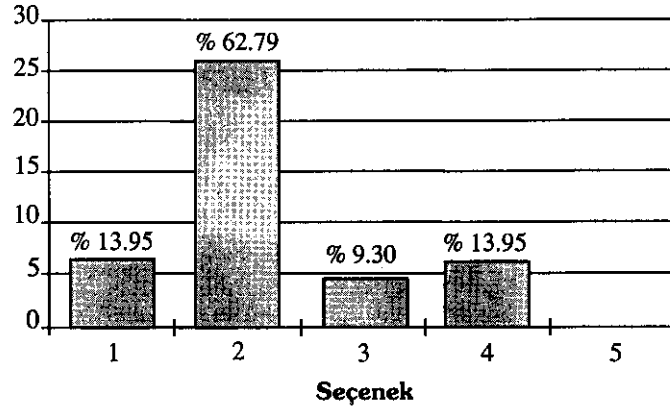
Çocuğun yaşına göre boyuna bakarım görüşüne futbol altyapı antrenörlerinin, % 34,88'i çok katılıyorum, % 58,14'ü katılıyorum, % 6,98'i az katılıyorum şeklinde yanıt vermişlerdir.

Tablo 2: "Çocuğun Yaşına Göre Vücut Ağırlığına Bakarım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

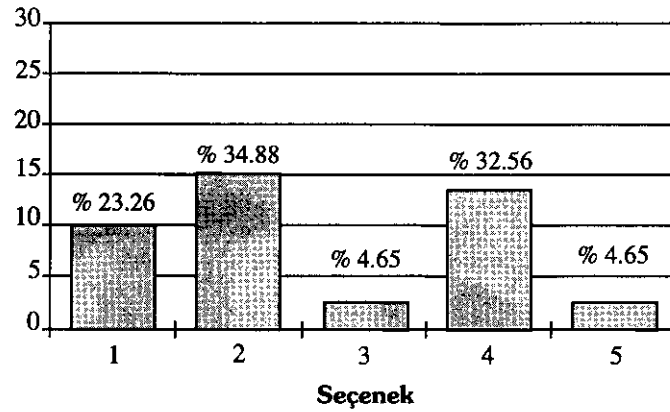
Çocuğun yaşına göre vücut ağırlığına bakarım görüşüne futbol altyapı antrenörlerinin % 46,51'i çok katılıyorum, % 39,53'ü katılıyorum, % 13,95'i ise kararsızım şeklinde yanıt vermişlerdir.

Tablo 3: "Çocuğun Yaşına Göre Vücudunun Çeşitli Büyüklüklerinin Birbirine Oranına Bakarım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

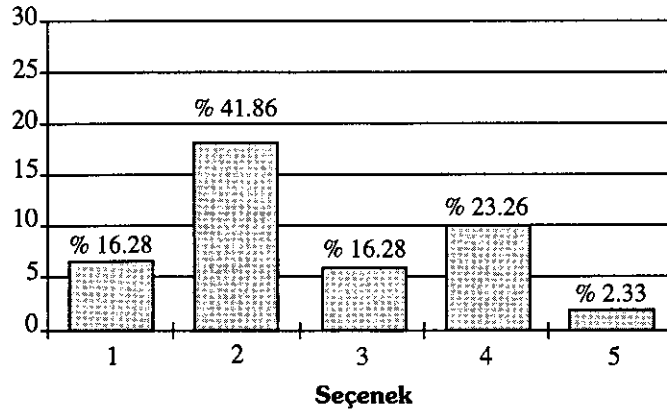
Çocuğun yaşına göre vücudunun çeşitli büyüklüklerinin birbirine oranına bakarm görüşüne futbol altyapı antrenörlerinin % 13,95'i çok katılıyorum, % 62,79'u katılıyorum, % 9,30'u kararsızım şeklinde yanıt vermişlerdir.

Tablo 4: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Esnekliği Benim İçin Önemlidir" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

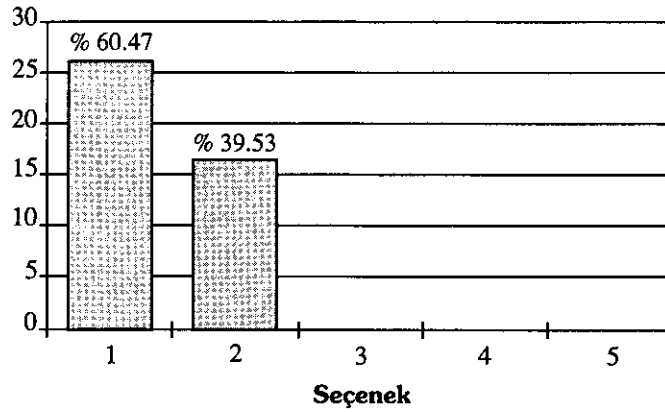
Yetenek seçiminde çocuğun esnekliği benim için önemlidir görüşüne futbol altyapı antrenörlerinin % 23,26'sı çok katılıyorum, % 34,88'i katılıyorum, % 4,65'i kararsızım şeklinde yanıt vermişlerdir.

Tablo 5: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Sıçrama Kuvveti Benim İçin Önemlidir" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

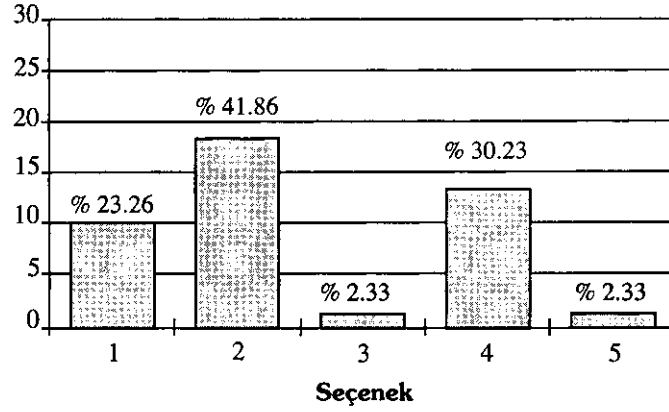
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun sıçrama kuvveti benim için önemlidir sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 16,28 çok katılıyorum, % 41,86 katılıyorum, % 16,28 kararsızım, % 23,26 az katılıyorum, % 2,33 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 6: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Toplu ve Topsuz Tekniğine Dikkat Ederim" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

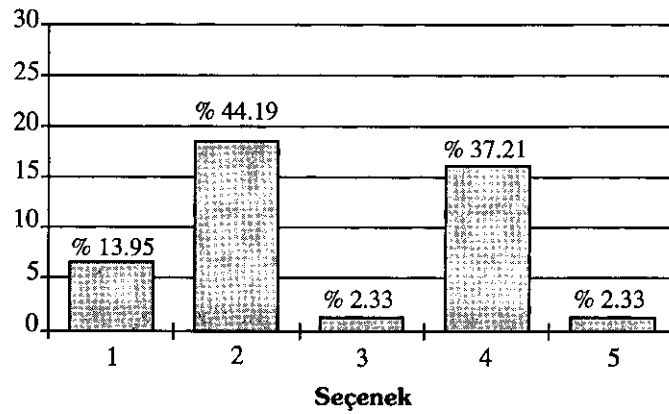
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun toplu ve topsuz tekniğine dikkat ederim sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 60,47 çok katılıyorum, % 39,53 katılıyorum, şeklindedir.

Tablo 7: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Sürati Benim İçin Önemlidir" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

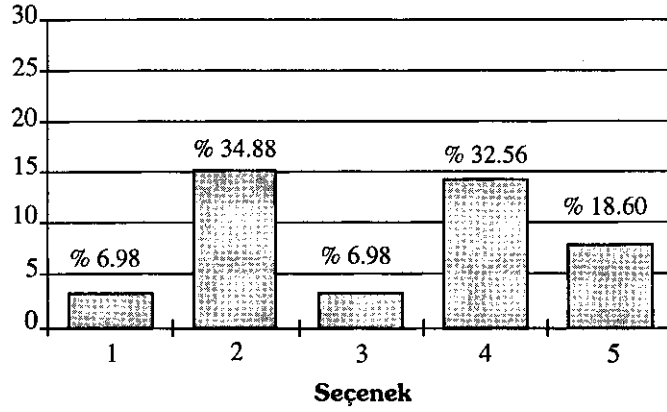
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun sürati benim için önemlidir sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 23,26 çok katılıyorum, % 41,86 katılıyorum, % 2,33 kararsızım, % 30,23 az katılıyorum, % 2,33 ise hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 8: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Kuvveti Benim İçin Önemlidir" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

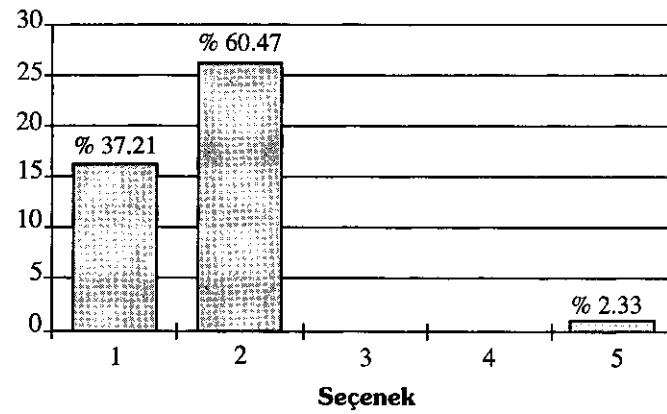
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun kuvveti benim için önemlidir sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 13,95 çok katılıyorum, % 44,19 katılıyorum, % 2,33 kararsızım, % 37,21 az katılıyorum, % 2,33 ise hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 9: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Dayanıklılığı Benim İçin Önemlidir" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

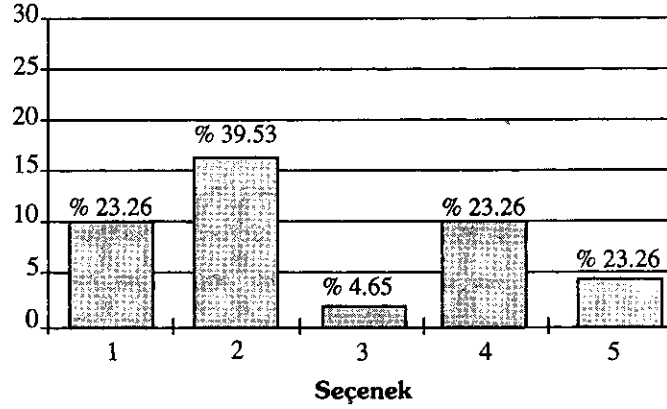
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun dayanıklılığı benim için önemlidir sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 6,98 çok katılıyorum, % 34,88 katılıyorum, % 6,98 kararsızım % 32,56 az katılıyorum, % 18,60 ise hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 10: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Koordinasyonu Benim İçin Önemlidir" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

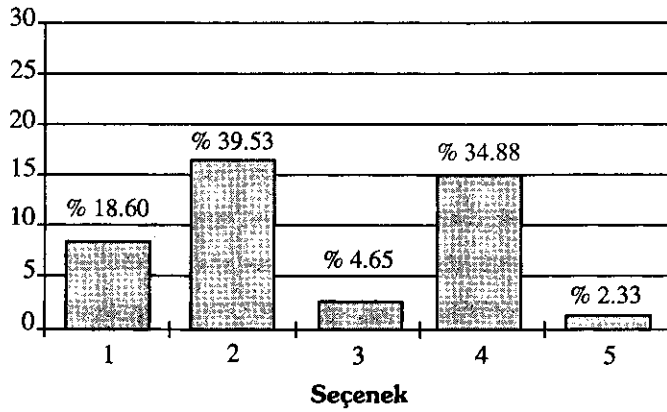
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun koordinasyonu benim için önemlidir sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 37,21 çok katılıyorum, % 60,47 katılıyorum, % 2,33 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 11: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Yarışmacı Bir Yapıya Sahip Olup Olmadığına Bakarım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

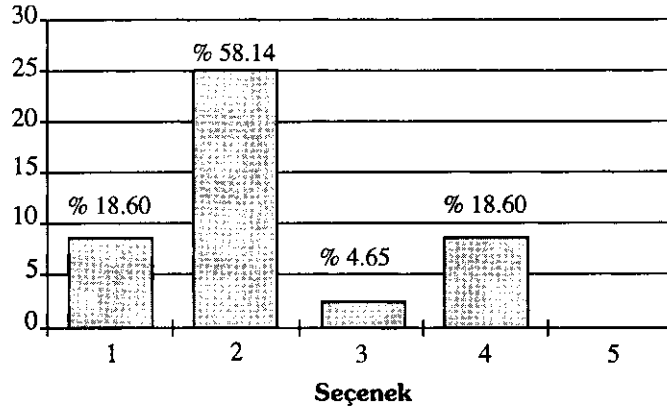
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun yarışmacı bir yapıya sahip olup olmadığına bakarım sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 23,26 çok katılıyorum, % 39,53 katılıyorum, % 4,65 kararsızım, % 23,26 az katılıyorum, % 9,30 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 12: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Grup İçerisindeki Psikolojisine Dikkat Ederim" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

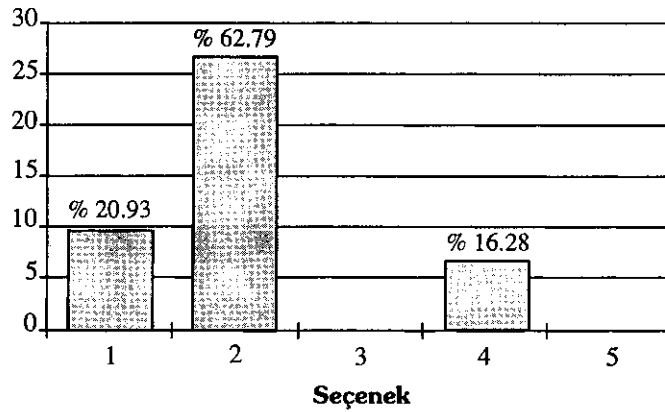
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun grup içerisindeki psikolojisine dikkat ederim sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 18,60 çok katılıyorum, % 39,53 katılıyorum, % 4,65 kararsızım, % 34,88 az katılıyorum, % 2,33 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 13: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Zorluklara Karşı Dirençli Olup Olmadığını Gözlerim" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

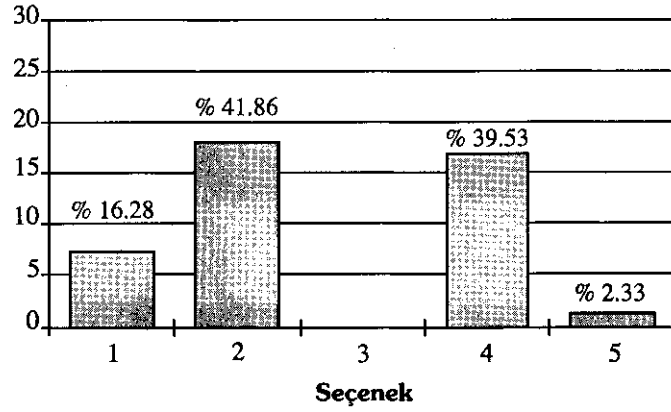
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun zorluklara karşı dirençli olup olmadığını gözlerim sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 18,60 çok katılıyorum, % 58,14 katılıyorum, % 4,65 kararsızım, % 18,60 ise az katılıyorum şeklindedir.

Tablo 14: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Futbolun Gerektirdiği Disipline Sahip Olup Olmadığına Bakarım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

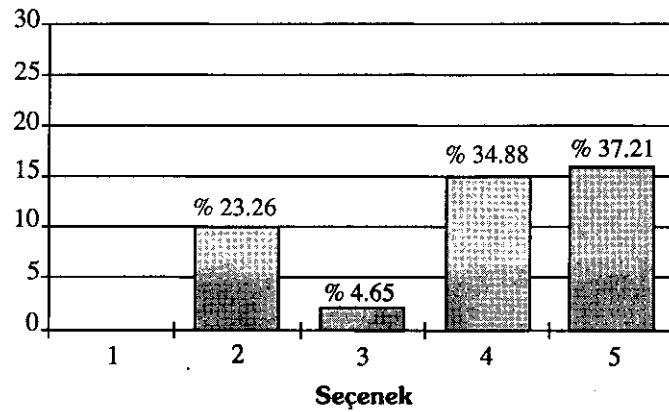
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun futbolun gerektirdiği disipline sahip olup olmadığına bakarım sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 20,93 çok katılıyorum, % 62,79 katılıyorum, % 16,28 az katılıyorum şeklindedir.

Tablo 15: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Girişken Bir Yapıya Sahip Olup Olmadığını Gözlerim" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

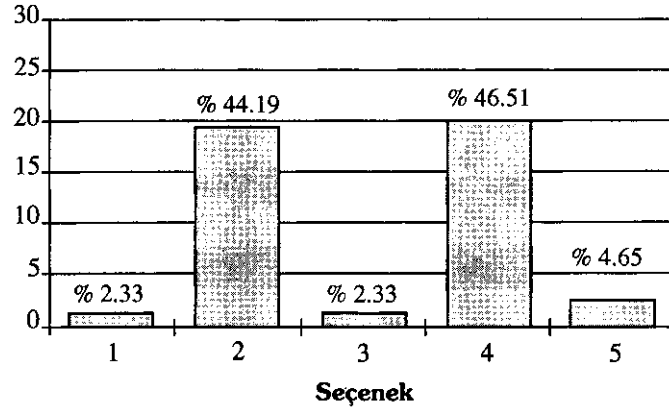
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun girişken bir yapıya sahip olup olmadığını gözlerim sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 16,28 çok katılıyorum, % 41,86 katılıyorum, % 39,53 az katılıyorum, % 2,33 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 16: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Ailesinde Futbolcu Olup Olmadığına Bakarım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

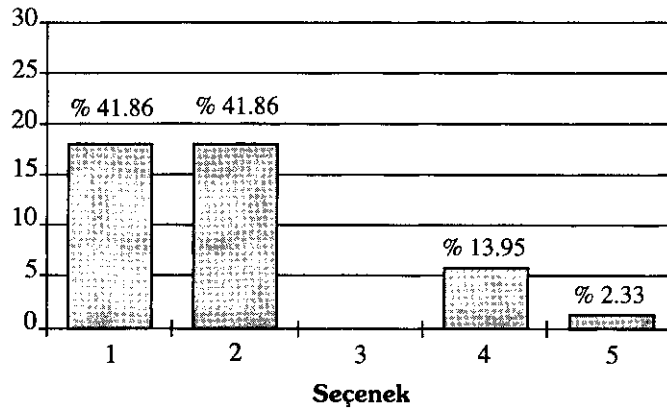
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun ailesinde futbolcu olup olmadığına bakarım sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 23,26 katılıyorum, % 4,65 kararsızım, % 34,88 az katılıyorum, % 37,21 ise hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 17: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Ailesinin Yaklaşımına Dikkat Ederim" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

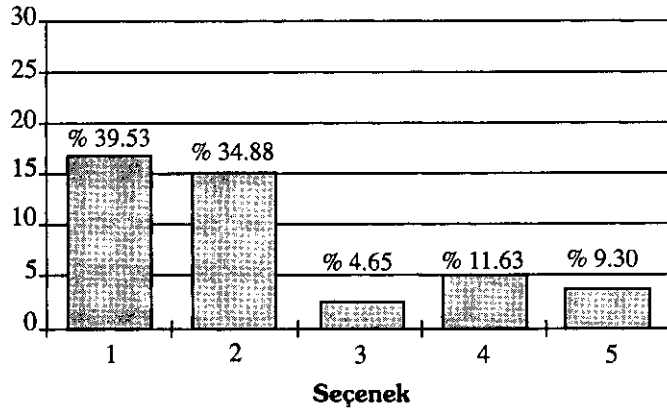
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun ailesinin yaklaşımına dikkat ederim sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 2,33 çok katılıyorum, % 44,19 katılıyorum, % 2,33 kararsızım, % 46,51 az katılıyorum, % 4,65 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 18: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Kendi Beklentilerini Dikkate Alırım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

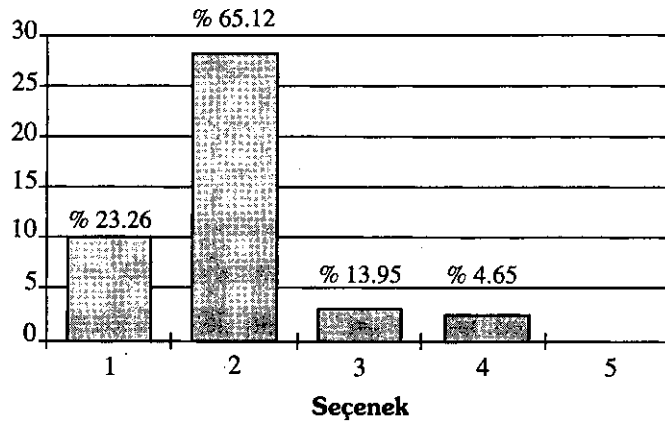
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun kendi beklentilerini dikkate alırım sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 41,86 çok katılıyorum, % 41,86 katılıyorum, % 13,95 az katılıyorum, % 2,33 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 19: "Çocuğun Ailesinin Sosyo-Ekonomik Düzeyini Kontrol Ederim" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

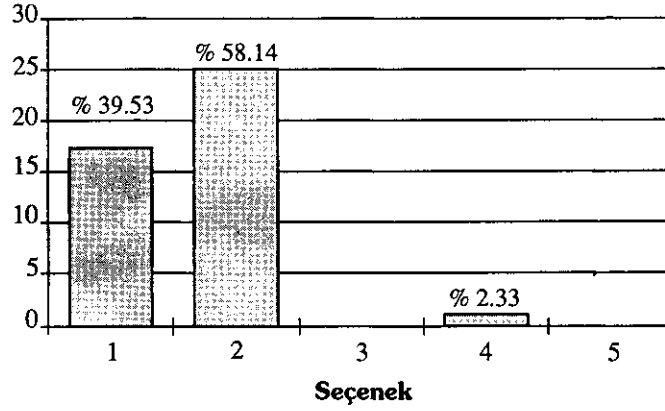
Futbol altyapı antrenörlerinin çocuğun ailesinin sosyo-ekonomik düzeyini kontrol ederim sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 39,53 çok katılıyorum, % 34,88 katılıyorum, % 4,65 kararsızım, % 11,63 az katılıyorum, % 9,30 hiç katılmıyorum şeklindedir.

Tablo 20: "Yetenek Seçiminde Çocuğun Okul Durumunu Göz Önünde Bulundururum" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

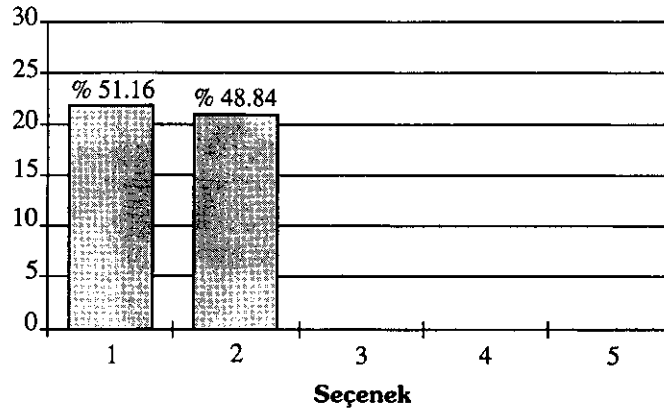
Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçiminde çocuğun okul durumunu göz önünde bulundururum sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 23,26 çok katılıyorum, % 65,12 katılıyorum, % 6,98 kararsızım, % 4,65 az katılıyorum şeklindedir.

Tablo 21: "Yetenek Seçimi Yaparken Kulüplerle ve Okullarla İşbirliğine Giderim" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

Futbol altyapı antrenörlerinin yetenek seçimi yaparken kulüplerle ve okullarla işbirliğine girerim sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 39,53 çok katılıyorum, % 58,14 katılıyorum, % 2,33 az katılıyorum şeklindedir.

Tablo 22: "Çocuğun Genel Sağlığının Futbol Oynamaya Elverişli Olup Olmadığını Öğrenebilmek İçin Tıp Uzmanları ve Test Uzmanlarıyla İşbirliği Yaparım" Sorusuna Antrenörlerin Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

Futbol altyapı antrenörlerinin çocuğun genel sağlığının futbol oynamaya elverişli olup olmadığını öğrenmek için tıp uzmanları ve test uzmanlarıyla işbirliği yaparım sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı, % 51,16 çok katılıyorum, % 48,84 katılıyorum şeklindedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Profesyonel liglerde mücadele eden takımların alt yapılarında görev yapan 43 futbol antrenörünün görüşlerinin incelendiği bu araştırma sonucuna göre; çocukların kendi beklentileri antrenörler için önemli bir kriterdir ve yetenek seçiminde dikkate alınması gerekmektedir. Bununla birlikte futbol altyapı antrenörleri yetenek seçimi aşamasında çocuğun okul durumunu da göz önünde bulundurmaktadırlar. Yetenek seçimi yaparken antrenörlerin kulüplerle ve okullarla işbirliğine gidilmesi konusunda kararlı oldukları görülmektedir. Aynı kararlılık çocuğun genel sağlığının futbol oynamaya elverişli olup olmadığını öğrenebilmek için tıp uzmanlarıyla ve test uzmanlarıyla işbirliğine gitme konusunda da geçerliliğini korumaktadır. Ancak çevresel etmenlerin sorularına verilen yanıtların yüzdeleri, diğer bölüm sorularına göre yüksek olsa da, çocuğun ailesinde futbolcu olup olmadığına bakılmı sorusundaki yanıtların dağılımında değişken cevapların çokluğu görülmektedir.

Hollanda Profesyonel Liglerinde görev yapan 56 alt yapı antrenörleri üzerinde yapılan bir araştırmada, bir oyuncuda olması gereken önemli özellikler (0-10) arasında puanlandı. Fiziksel Yapı (7.96), Sosyal Yapı (7.23), Zihinsel Özellikler (8.4), Doğal Yetenekler (7.48), Teknik (8.30), Antrenmanda Sesli İletişim (8.14) ve Takım Arkadaşlarına Uyum (8.66) olarak belirlendi (Rossum ve Wjibenga 1991).

Biomotor özelliklerle ilgili sorular kısmında ise futbol altyapı antrenörleri için esneklik, değişken bir kavram olarak görülmektedir. Sürat parametresinin antrenörler için dayanıklılıktan daha fazla önem ifade ettiği gözlenmektedir.

Antrenörlerin çocuğun koordinasyonunu da fazlasıyla dikkate almakta olduğu bu soruya verdikleri yanıtlardan anlaşılmaktadır. Ancak mevcut uygulamalarda bu özelliğe ilişkin fazla antrenman yapılmadığı bilinmektedir.

Psikolojik özelliklerin seçimine uygun sorular içerisinde yer alan çocuğun grup içerisindeki psikolojisine dikkat ederim sorusuna yanıtı aynı bölümün diğer sorularının yanıtlarına oranla daha düşük bulunmuştur.

Diğer taraftan fiziksel özelliklerin seçimine yönelik sorularda ise futbol altyapı antrenörleri için çocuğun yaşına göre boy uzunluğu ve çocuğun yaşına göre vücut ağırlığının önemi antrenörleri tarafından dikkate alınan parametreler olarak göze çarpmaktadır.

Bu sonuçlar ışığında; günümüzde futbolun çok hızlı oynanmakta olduğu bilindiğine göre bu oyun temposunda sakatlık durumlarının artabileceği göz önünde bulundurularak esneklik parametresi üzerinde önemle durulmalıdır. Çünkü kasların esneme özelliğinin geliştirilmesi sakatlanma riskini azaltacaktır (Acar 2000).

Kalıtımın önemi tüm spor bilimciler tarafından göz ardı edilmeyen önemli bir konudur. Çocuğun ailesinde futbol oynamış veya sporcu bireyler olması, onun futbol karakteristiğine uygun özelliklerde gelişimini ve uyumunu kolaylaştıracaktır. Antrenörlerin bu konuya önem vermesi faydalı olacaktır.

Çocuğun zorluklara karşı direnci, müsabaka sırasında olumsuz psikolojik koşullardan etkilenmesini önleyeceği için altyapı antrenörlerinin bu konuya seçim aşamasında daha fazla dikkat etmesi gerekmektedir.

Okul yaşamındaki başarısı psikolojik olarak çocuğun antrenman performansını ve devamını etkileyebileceği için antrenörlerin bu parametreye yaklaşımının son derece olumlu olması takdir edilebilecek bir husustur.

Çocuğun sağlık durumu gelecek yıllardaki futbol yaşamını etkileyebileceği için bu alanlardaki uzmanlarla işbirliğine gidilmesi önemlidir ve antrenörlerin bu kritere yaklaşımı olumludur.

Geoffrey (2000) yetenek seçimi ile ilgili bazı öneriler geliştirmiştir. Eğlence yolu ile motivasyonun geliştirilmesi, benzer fiziksel özellikteki oyuncuları birarada çalıştırma, farklı çalışmalar yapma, eşit şans tanıma, öğrendiğini hissetme, uygulamalı eğitime önem verme, katılımcı yaklaşım ve direktiflerle doğruyu bulmadır. Bu yaklaşımın alt yapıdaki antrenörler tarafından uygulanması durumunda genç futbolcuların gerçek performanslarını ortaya koyabileceğini ileri sürmektedir. Ülkemizde sistematik altyapı organizasyonları da gerçekleşmektedir. Akdeniz Üniversitesi Futbol okulu projesi kapsamında, gruplar yaşlarına göre ayrılarak, antropometrik ölçümler, motor testler, futbol beceri testleri ve sosyal düzey ölçümleri gerçekleştirildi (Tanyolaç ve ark., 1995). Gençlerbirliği futbol takımının altyapısındaki futbolculara esneklik, sıçrama, reaksiyon zamanı, sürat, süratte devamlılık ve V.Y.Y testleri gerçekleştirerek sonuçlar altyapı antrenörleriyle paylaşılmıştır. (Tamer ve ark., 1997).

Bu araştırma sonucuna göre, Dünya'da ve Türkiye'de bir numaralı spor olan futbolun alt yapı anlayışının daha fazla sorgulanması gerekmektedir. Birinci Türkiye Ligi naklen yayın sözleşmesinin 650 milyon dolar olduğu, dünya da ise 300 milyar doların futbol sektöründe döndüğü düşünüldüğünde, oyuncu yetiştirmenin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Özellikle profesyonel takımların alt yapılarında görev yapacak antrenörlerin kalitesi mutlaka yükseğe çekilmelidir. Tokgözler (1997)'in Birinci ve İkinci Ligden toplam 45 kulüp üzerinde yaptığı araştırmada, %2.36 ilkokul, %16.56 ortaokul, %51.47 lise, % 29.58 üniversite mezunu olarak saptanmıştır. Bilimsel normlara uygun programlar geliştirilerek, yetenekli çocukları kulüp bünyesinde çekecek organizasyonların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. ACAR, F. , (2000) Futbolda Çocuk ve Gençlerin Antrenmanları, Meta Basım, S. 1-228, İzmir
2. AÇIKADA, C., ERGEN, E., (1990), Bilim ve Spor, s. 216–223, Ankara
3. ARNOT, R. B., GAINES C. L.,(1986), Sports Talent, Panquin Becks, s. 13–68, Virginia
4. BOMPA, T. O. (1990), Theory and Methodology of Training, Second Edition, Kendal / Hunt Publishing, p. 333–348
5. DALMONTE, A.,(1986), "Talent Identification In Sports", (Çev. Kamil Özer) I. Uluslararası Yetenek Seçimi Sempozyumu, s. 1–30, İstanbul
6. GEOFFREY, P. , (2000) "Çocuklarda Futbol Yeteneğini Keşfetmek ve Geliştirmek" (Çeviri) Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Yıl:7 , Sayı:2 , S. 11-13 , Ankara
7. GÜRSES, Ç., OLGUN, P., (1991), Sporda Başarıyı Etkileyen Faktörler, Sportif Yetenek Araştırma Metodu, TSV, s. 5–16, Ankara.
8. HAHN, E., (1982), Kindertraining, München, s. 87–90
9. LEE, M., (1993), Coaching Children In Sport, Fn Spon, s. 53, London.
10. ÖZER, K., (1988), "Sporda Yetenek Araştırmasının Temelleri" Cimnastik Dergisi, Sayı 1–2, Ankara.
11. ROSSUM, V., WİJBENGA, D. , (1991) "Soccer skills Technic Test For Youth Players" , Proceeding of the Second World Congress of Science and Football , 22nd-25th May , Eindhoven, Netherland.
12. TAMER, K., BÜYÜKYAZI, G., ÖZKARA, A., UĞRAŞ, A.F., (1997) "Gençlerbirliği Spor Kulübününün 13 Yaş Futbolcularının Bazı Fizyolojik ve Antropometrik Özellikler", Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Yıl : 4, Sayı : 4, s. 21- 29 , Ankara.
13. TANYOLAÇ, A., ERMAN, A., ÖZER, D., BELER, F., ÖZER, K., (1995) "Akdeniz Üniversitesi Spor Kulübü Futbol Okulu Projesi" Futbol Bilim ve Teknolojisi Dergisi, Yıl:2 , Sayı.3 , S. 9-13 , Ankara
14. TOKGÖZLER (1997), "Türkiye Profesyonel Futbol Birinci ve İkinci Liginde Yer Alan Kulüplerin Altyapı Organizasyonlarının Belirlenmesi" Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Yıl:4 , Sayı:1, S.4-12 , Ankara.
15. TURNAGÖL, H., (1991), "Gelecekte Başarılı Sportif Performans İçin Bir Özellik Olarak Çocukluk Döneminde Yetenek Gelişimi" Antrenman Bilgisi Sempozyumu, s. 149, Ankara.